

de lærde Skoler; man har ved at oprette dem og ved at bevilge en Understøttelse til dem væsentlig kun tænkt paa de Forældre, der have Raad til at betale for deres Børns Undervisning, uden at man med Hensyn til Undervisningen i disse Byer, som have faaet Understøttelse for det store Flertals og navnlig for de uformuende Børns Skyld, have mærket nogensomhelst Forandring eller Gavn deraf; det er ikke rigtigt. Det er dert, at Bønsfælgigheden stikker med Hensyn til Bevillinger overhovedet til det lærde Skolevæsen, at vi udgive saa Meget dertil, uden at vi kunne spore nogen egentlig væsentlig og direkte Frugt deraf for den almindelige Folkeoplysning, og i mange Tilfælde alfor lidt indirekte. Bort Forslag gaar for det Første ud paa, at vi i Stedet for Hjørring Realskole ønske sat „en privat Realskole i Hjørring“. I første Tilfælde oprettes en Realskole i Hjørring, hvor Bestyreren og Lærerne staa under Kommuneraadets og vel sagten Amdraadets forenede Oversyn og Tilsyn, men vi tro, at en saadan Skole bliver bekosteligere, og at Bestyreren bindes mere, end det er hensigtsmæssigt, og vi tro derfor, at vi ved at sige en privat Realskole komme ind paa en ny Vej, og at man, naar Betingelserne ere givne — de kunne nærmere stipuleres af den Minister, der faar Bevillingen — da lader dertil kvalificerede Mænd attraa en saadan Stilling, og Ministeren approberer da, hvem der maa begynde dette Foretagende. Vedkommende begynder da under de og de Betingelser, idet han forpligter sig til at udføre den og den Undervisningsplan, hvis han vil have Understøttelse, og han kan da uden at være bunden af de mange Hensyn, der kunne tages, eller de forskellige Bevægelser, der kunne foregaa ogsaa i forskellige Kommuner med Hensyn til en saadan Sag, for Dvrigt indrette sin Skoleøkonomi og sin Skoleundervisning saaledes, som han, den enkelte Mand, har Syn paa den Sag til, og antage Lærere paa visse Bilkkaar med Hensyn til Afstedgelse o. s. v., som gjør ham det muligt til enhver Tid at have Kræfter, han kan bruge, til Udførelse af sit Formaal. Saaledes som det nu mange Gange gaar ved disse Realskoler, har man havt en Flok pensionsberettigede Lærere

og en bunden Skolebestyrelse, der ikke havde Frihed i Forholdet mellem Medlemmerne indbyrdes eller overfor Lærerne. Altsaa, selv om Skolebestyreren har duet noget, har han været generet i sine Bevægelser fra Medarbejdernes Side, og haade Kommunens og Amtets Kasse have været bebyrdede med overflødige Pensioner. Det næste Punkt gaar ud paa, at Amt og By skulle bidrage lige saa Meget som Staten. Det er overensstemmende med Ministerens Forslag, saa at jeg ikke skal tale videre derom. Det følgende Punkt, at mindst Halvdelen af Statens Bidrag skal anvendes til hele eller halve Fripladser for Uformuende, har den ærede Ordfører imødegaaet dermed, at han ikke vidste, om der var Brug for disse halve eller hele Fripladser i Hjørring By. Denne Indvending fra den ærede Ordførers Side er det nu meget let at imødegaa. Er man saa velhavende i Hjørring By, at Ingen der har Brug for en halv eller hel Friplads, saa behøver man ikke Statens Understøttelse, saa kan man selv anlægge Realskolen; men ellers skal jeg fortælle den ærede Ordfører, at ogsaa i Vendsyssel er der uformuende Folk. De ere ikke Alle velhavende der. Der er en hel Del, der ingen Penge have til at betale Undervisning for, og der er Mange af Middelstanden, der have Lidt tilovers, men for hvem halve Fripladser ville være overordentlig kjærkomne, da de ellers ikke kunne faae deres Børn i Skole. Selv om jeg ikke kjendte noget til Forholdene i Hjørring, kan jeg forsikre den ærede Ordfører, at det er notorisk og sandt; men jeg kjender forresten Noget dertil, navnlig af Beretninger. Det staa imidlertid heldigvis slet ikke i Forslaget, at der skal være et bestemt Antal halve og hele Fripladser; men Tallet kan bestemmes alt efter Omstændighederne og de lokale Forhold efter de Begjæringer, der indkomme. Dersom dette Punkt ikke tages med, men Beløbet blot tillægges en Realskole, kommer man let til at give Bidrag til dem, der Intet behøve, uden at kunne sikkre sig, at det kommer dem til Gode, der trænge. Vi have sat det Beløb, der skal komme disse til Gode, moderat til 600 Rd. Naar nu Amt og By gjøre den samme Betingelse gjældende med Hensyn til deres Bidrag, saa faar man 1,200 Rd. til